

21.04.2008

Kõue valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus

Käesolev keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) viiakse läbi Kõue valla üldplaneeringule (*edaspidi üldplaneering*), mis ruumiliselt hõlmab kogu Kõue valla territooriumit. KSH algatati Kõue Vallavolikogu 25. jaanuar 2007 otsusega nr 58 lähtudes *keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* § 33 lõike 1 punktist 2 ja § 35 lõikest 2.

Kaart 1. Kõue valla paiknemine (www.koue.ee)

Käsitletava ala kaart on toodud lisas 1.

Üldplaneeringule seatud peamised eesmärgid on:

- Määratleda Kõue valla arengukavas aastateks 2006-2009 (2022) toodud eesmärkide saavutamiseks vajalikud ruumilised arengueeldused;
- Koostada territooriumi funktsionaalse tzoneerimise plaan, mis määrab maakasutuse juhtfunktsiooni;
- Looduskeskkonna säilitamine ja selle kui vallale olulise ressursiga arvestamine;
- Valla üldiste liikluskorralduspõhimõtete määramine;
- Miljööväärtuslike hoonestusalade ning nende kaitsetingimuste seadmine;
- Perspektiivsete hoonestusalade, tehnovõrkude ning –rajatiste ja kommunikatsioonivõrkude asukohtade planeerimine ja väljaehitamise vajaduse määratlemine
- Puhke- ja virgestusalade määramine.

2. Mõjutatava keskkonna kirjeldus

Kõue vald asub Harju maakonna lõunapiiril Tallinnast umbes 50 km kagus mõlemal pool Tartu maanteest. 295,5 km² pindalaga vald koosneb 38-st külast, kus elas elanike registri alusel seisuga 01.01.07 kokku 1691 elanikku. Asustustihedus on 5,7 inimest/ km². Valla kaks suuremat keskust on Ardu ja Habaja küla, kuid tegelikkuses on kujunenud keskusteks ka Paunküla, Ojasoo, Äksi ja Kõue. Põhiosa rahvastikust elab Ardu (ca 620 elanikku) ja lääneosa põliskülades. Lähedal asutavate linnade (Tallinn, Rapla, Paide) mõjul ja madala sündimuse tõttu toimub pidev aeglane inimeste vähenemine. Kokku on Kõue vallas 1081 tööelist inimest. Neist väljapool valda töötab 483 inimest. Peamiselt minnakse tööle Tallinnasse, Paidesse, Raplasse või Kosele.

Vald piirneb põhjast, kirdest ja kagust Kose ja Anija vallaga, idast ja loodest Paide, Albu ja Väätša vallaga ning läänest, edelast ja lõunast Kaiu ja Juuru vallaga.

Maastikuliselt paikneb Kõue vald osalt soo- ning metsatasandike, järvede, kuplistike ja liivaseljandikega Kõrvemaal, lääneosas Põhja- Eesti nõrgalt lainjal lavamaal. Metsad, sood ja rabad katavad 78% vallast. Valda jääb mitmeid kaitsealasid, nende hulgas ka Paunküla, Kõrvemaa ja Mahtra maastikukaitsealad, Laukesoo looduskaitseala jt. Nimetatud kaitsealad on enamjaolt ka Natura 2000 alad. Hulgaliselt on ka vääriselupaikasad, ajaloo-, arheoloogia- ja kultuurimälestisi. Lisaks on vallas läbi viidud mitmeid Natura inventuure, mis annab tunnistust piirkonna looduse kõrgest väärtusest.

Valla territooriumil on mitmeid potentsiaalseid keskkonnaohtlike objekte, nt. Ardu vana gaasihoidla, puhastusseadmed, katlamaja ja selle kütusehoidlad, vana naftabaas, kuivati kütusehoidlad, Habajal vana kütusehoidla, reovete ülepumpla ja puhastusseadmed, loomafarmid. Aga ka alajaamad (trafoõli), Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa mnt. (valda läbivad ohtlike ainete, sh. kütuse, transpordivahendid).

3. Alternatiivsed lahendused

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus käsitletakse vähemalt kahte alternatiivset lahendust:

- **0-alternatiiv** ehk Kõue valla uut üldplaneeringut ei kehtestata ning ruumilise arengu kavandamisel juhendatakse ka edaspidi praegu kehtivast üldplaneeringust. 0-alternatiiv on ühtlasi olemasolev olukord, mille suhtes hinnatakse teiste alternatiividega kaasnevaid keskkonnamõjusid ning on seega iga KSH kohustuslik element.
- **1. alternatiiv** ehk planeeringu koostaja poolt väljapakutud lahendus. Lahendus arvestab Kõue valla tänaseks väljakujunenud asustusjaotust ja -tihedust. Eelistatud arengupiirkondadeks on olemasolevad (küla)keskused ja domineerima jääb hajaasustus. Kohati on kavas üldplaneeringuga muuta rohevõrgustiku koridoride ja tuumade piire põhimõttel, et alade pindala ei väheneks vaid piirid paikneksid vallale sobivamalt.

Planeeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus alternatiivid täpsustuvad ning alternatiive võib ka lisanduda nt. programmi avalikustamisel või avalikul arutelul tehtud ettepanekute tulemusel.

4. Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus hinnatakse üldplaneeringus kavandatavate tegevuste elluviimisest tulenevaid keskkonnamõjusid järgmistes valdkondades:

- Planeeringu elluviimisega kaasnev mõju kaitstavatele loodusobjektidele, sh Natura 2000 aladele;
- Planeeringu elluviimisega kaasnev mõju loomastikule, sh lindudele;
- Planeeringu elluviimisega kaasnev mõju rohevõrgustiku toimimisele Kõue vallas ja lähiümbruses;
- Planeeringu elluviimisega kaasnev mõju välisõhu kvaliteedile;
- Planeeringu elluviimisega kaasnev mõju pinna- ja põhjavee seisundile;
- Planeeringu ellurakendumisega kaasnev mõju maastiku ilmele;
- Planeeringu elluviimisega kaasnevad karjääride ning maardlatega seonduvad mõjud;
- Planeeringu mõju sotsiaalsetele ja tehnoloogilistele infrastruktuurile, sh. Tallinn-Tartu mnt rekonstrueerimisega seonduvad mõjud;
- Planeeringuga seatavate tingimuste mõju muinsuskaitseobjektidele, miljöväärtusega aladele;
- Kõue valla elanike ning huvipoolte arvamus;
- Mõju inimeste tervisele ja heaolule, sh radooni mõju elamutes;

- Üldplaneeringu vastavus teistele strateegilistele planeerimisdokumentidele ja õigusaktidele;
- Erinevate mõjude koosmõju ja kumulatiivset mõju.

KSH käigus selgitatakse erinevate leevendus ja kompenseerimismeetmete võimalusi ja vajadusi, mis aitavad vähendada või leevendada ebasoodsat mõju nii keskkonnale kui ka isikutele, kelle õigusi ja vara seisundit antud üldplaneering mõjutab.

Arvestades üldplaneeringu iseloomu ja käsitletava ala ruumilist paiknemist, ei kaasne kavandatava tegevusega eeldatavalt olulist piiriülest keskkonnamõju.

5. Keskkonnamõju hindamise meetodika

Keskkonnamõju strateegilise hindamine koosneb järgmistest tegevustest:

- kirjeldatakse Kõue valla keskkonnaseisundit, üldplaneeringuga kavandatavaid tegevusi. Kavandatavaid muudatusi keskkonnas võrreldakse edaspidi olemasoleva olukorra suhtes.
- määratletakse võimalikud alternatiivsed lahendused ja kirjeldatakse iga alternatiivi eripära.
- tuuakse välja eeldatavad keskkonnamõjud alternatiivide rakendumisel.
- analüüsitakse üldplaneeringu ja selles kavandatud tegevuste vastavust teistele kehtivatele planeeringutele ja õigusaktidele.
- töötatakse eeldatavate keskkonnamõjude põhjal välja kriteeriumid, mille alusel keskkonnamõju hinnatakse ning leitakse kriteeriumite kaalud. Iga kriteeriumi suhtelise osakaalu leidmine on vajalike kuna kõik kriteeriumid ei oma võrdset tähtsust. Kaalud leitakse paaride võrdlemise meetodil, põhimõttel, et kõik kriteeriumid võrreldakse omavahel paaridena läbi ning olulisem kriteerium saab 1 punkti ja vähemoluline 0 punkti või siis mõlemad 0,5 võrdse olulisuse korral.
- hinnatakse kavandatavate tegevustega kaasnevat keskkonnamõju (nii negatiivset kui positiivset) ning selgitatakse välja parim alternatiivne lahendus. Hindamine toimub eelnevalt määratletud kriteeriumite alusel ekspertrühma poolt. Keskkonnamõju kvalitatiivsel hindamisel kasutatakse järgmist skaalat:

Otsene mõju:

- +3 – otsene mõju, väga positiivne;
- +2 – otsene mõju, positiivne;
- +1 – otsene mõju, vähe positiivne;
- 0 – mõju puudub;
- 1 – otsene mõju, vähe negatiivne;
- 2 – otsene mõju, negatiivne;
- 3 – otsene mõju, oluliselt negatiivne.

Kaudne mõju:

- +3 – kaudne mõju, väga positiivne;
- +2 – kaudne mõju, positiivne;
- +1 – kaudne mõju, vähe positiivne;
- 0 – mõju puudub;
- 1 – kaudne mõju, vähe negatiivne;
- 2 – kaudne mõju, negatiivne;

-3 – kaudne mõju, oluliselt
negatiivne.

Üks alternatiiv võib omada korraga nii otsest kui kaudset mõju, kuid valdavalt on alternatiivil kas otsene või kaudne mõju.

Mõjude summa suurus näitab alternatiivsete lahenduste mõju intensiivsust ning polaarsus näitab seda, kas mõju keskkonnale on positiivne, neutraalne või negatiivne. Mida suurem positiivsel skaalal on mõjude tulemus, seda parem / sobivam on antud lahendus. Negatiivsed numbrid näitavad negatiivset keskkonnamõju ja lahenduse mitte-sobivust.

- antakse soovitusi võimalike negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks ja leevendamiseks. Tehakse ettepanekud üldplaneeringu planeerimisettepaneku muutmiseks, lähtudes parimatest alternatiividest ning võimalikest leevendusmeetmetest.

Töökorralduses kasutatakse järgmisi meetodeid:

- kaardi ja ruumiandmete analüüs (töö üldplaneeringu kaardi ja teiste kaardimaterjalidega);
- teksti- ja sisuanalüüs (töö üldplaneeringu seletuskirja ja teiste kirjalike infoallikatega);
- juriidiline analüüs (vastavus seadustele ja kooskõla teiste planeeringute ning meetmete vahel ning vastavus teiste planeeringute ja arengukavade keskkonnaeesmärkidega);
- ühisarutelud Kõue vallavalitsuse ja planeeringu koostajatega;
- KSH programmi ja aruande avalikud arutelud;
- vajadusel konsultatsioonid teiste ekspertidega.

Kui on võimalik, kasutatakse mõju hindamisel ka arvutusi. Sellisel juhul tuuakse KSH aruandes välja ka valemid ja/või selgitused arvutuste juurde. Samas ei ole keskkonnamõjude matemaatiline esitlemine ja võrdlemine alati võimalik või otstarbekas.

6. Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle strateegilise planeerimisdokumendi vastu

Isikud ja asutused, keda üldplaneering otseselt või kaudselt mõjutab ning kellel on põhjendatud huvi üldplaneeringu vastu, on esitatud tabelis 1.

Tabel 1 – Üldplaneeringuga otseselt või kaudselt mõjutatud osapooled

Isik või asutus	Mõju ja / või huvi	Teavitamine (vastavalt KMHKJS § 37 lg 1)
Kõue Vallavalitsus ja Volikogu	Üldplaneeringu koostamise korraldaja ja otsustaja KSH protsessis	- (teavitaja)
Piirkonna elanikud, maaomanikud ja ettevõtjad	On huvitatud maksimaalselt kõrge kvaliteediga elukeskkonnast ja omandi seisukorrast	Teavitatakse ajalehes ja väljaandes Ametlikud Teadaanded
Laiem avalikkus	Muud võimalikud huvid ja / või mõjud.	Teavitatakse ajalehes ja väljaandes Ametlikud Teadaanded.
Harjumaa Keskkonnateenistus	KSH järelevalvaja, ülesanne tagada KSH protsessi vastavus seadusandlusele	Teavitatakse lihtkirjaga
Harju Maavalitsus	Üldplaneeringu järelevalvaja	Teavitatakse lihtkirjaga
Riikliku Looduskaitsekeskuse Harju-Rapla regioon	Kaitsealuste objektide järelevalve ja looduskaitse korraldamine piirkonnas	Teavitatakse lihtkirjaga
Keskkonnaministeerium	Huvitatud võimalikult soodsast keskkonnaseisundist	Teavitatakse lihtkirjaga
Sotsiaalministeerium	Tervisekaitsest huvitatud osapool	Teavitatakse lihtkirjaga
Muinsuskaitseamet	Muinsuskaitsealuste objektide valitseja	Teavitatakse lihtkirjaga
Valitsusvälised organisatsioonid ja kodanikeühendused	Keskkonnaalaste väärtustega arvestamise tagamine üldplaneeringu koostamisel	Teavitatakse lihtkirjaga
Põhja Regionaalne Maanteeamet	Esindab riigi huve maanteede rajamisel ja hooldamisel	Teavitatakse lihtkirjaga
Tervisekaitseinspektsiooni Harjumaa Tervisekaitsetalitus	Tervisekaitse valdkondade järelevalve piirkonnas	Teavitatakse lihtkirjaga
Naaberomavalitsused (Kose, Anija, Albu, Paide, Väätsa, Kaiu ja Juuru vallad)	Huvitatud piirkonna arengust	Teavitatakse lihtkirjaga
Külaseltsid (Habaja, Kõue, Paunküla)	Huvitatud kohaliku elu arendamisest ja küla heaolu tagamisest	Teavitatakse lihtkirjaga
RMK	Majandab riigimetsa, huvitatud metsamajanduse võimalustest	Teavitatakse lihtkirjaga
AS Tallinn Vesi	Huvitatud Paunküla veehoidala ja Tallinn veevärgi heast seisundist	Teavitatakse lihtkirjaga

7. Programmi koostanud eksperdi ja strateegilise planeerimis- dokumendi koostaja andmed

Üldplaneeringu ja KSH koostamise

korraldaja: Kõue Vallavalitsus
Aadress: Kesk 6, Ardu, Kõue vald,
Harjumaa 75001
Kontaktisik: Andres Mätlik
tel. 60 83 317, GSM: 53 487 357
e-post: arendus@koue.ee

Otsustaja:

Kõue Vallavolikogu
Aadress: Kesk 6, Ardu, Kõue vald,
Harjumaa 75001
tel. 60 83 324
e-post: vald@koue.ee

KSH järelvalvaja:

Harjumaa Keskkonnateenistus
Aadress: Viljandi mnt 16, 11216 Tallinn
tel. 67 22 972
e-post: kkt@harju.envir.ee

Üldplaneeringu koostajad:

Kose Maakorralduse OÜ
Aadress: Pikk 22, 75101, Kose alevik,
Kontaktisik: Arno Saar
tel. 603 6337
e-post: kosekaru@hot.ee

Disarek OÜ

Aadress: Pargi tn 7A, 76607, Keila
Kontaktisik: Siiri Hunt
tel 678 0195
e-post: disarek@keila.ee

KSH ekspert: OÜ Keskkonnakorraldus

Aadress: Telliskivi 40-1, 10611 Tallinn
Kontaktisik: Sixten Kerge
Tel.: 56 80 6104
e-post: sixten@keskkonnakorraldus.ee

KSH töörühma koosseis:

Sixten Kerge – juhtekspert, vastutab KSH koostamise eest, programmi ja aruande koostamise korraldamine, mõju pinna- ja põhjaveele.

Teet Kirss – keskkonnaekspert, sotsiaal-majanduslikud mõjud, mõjud välisõhu kvaliteedile.

Roland Müür – bioloog, keskkonnakaitse spetsialist.

KSH töörühma juhtekspert Sixten Kerge omab sellekohast õigust vastavalt *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* § 34 lõikele 3:

- omandatud riiklikult tunnustatud kõrghariduse Tallinna Ülikoolis keskkonnakorraldus erialal (2002);
- omab piisavat praktilist kogemust keskkonnamõju hindamise valdkonnas: töötanud erinevatel keskkonnalastel, sh keskkonnamõju hindamisega seotud töökohtadel alates 2000. aastast; omab keskkonnamõju hindamise litsentsi KMH0106;
- on läbinud Strateegilise planeerimise kursuse Tallinna Ülikoolis 3 AP (120 tunni) mahus ja sooritanud eksami positiivsele tulemusele;

- on läbinud Tallinna Ülikoolis ained Strateegilise keskkonnamõju hindamine 4 AP (160 tunni) ja ulatuses Keskkonnamõju hindamine ja keskkonnaaudit 3 AP ulatuses ning sooritanud eksamid positiivsetele tulemustele.

8. Projektiga seotud pädevate asutuste seisukohad ja avalikkuse kaasamine

Kõue valla üldplaneeringu KSH algatati Kõue Vallavolikogu 25. jaanuar 2007 otsusega nr 58. KSH algatamisest teavitati koos programmi avalikustamisest teavitamisega.

Enne KSH programmi avalikku väljapanekut küsiti perioodil 20.02.2008 kuni 21.03.2008 arvamust järgmistelt pädevatelt asutustelt (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus §36 lg 3):

- Keskkonnaministeerium
- Sotsiaalministeerium
- Kultuuriministeerium
- Harju Maavalitsus
- Harjumaa Keskkonnateenistus
- Riikliku Looduskaitsekeskuse Harju-Rapla regioon
- Harjumaa Tervisekaitsetalitus
- Muinsuskaitseamet

Oma seisukohad esitasid Sotsiaalministeerium, Keskkonnaministeerium ja Harjumaa Keskkonnateenistus, Tervisekaitseinspektsiooni Tallinna Tervisekaitsetalitus ja Muinsuskaitseamet. Seisukohtadega arvestamise tabel on toodud lisa 2.

KSH programmi avalikust väljapanekust teavitati tabelis 1 toodud huvipooli lihtkirja teel. Programmi avalikustamise teada ilmus 20.03.2008 ajalehes Harjumaa (lisa 7) ning 19.03.2008 väljaandes Ametlikud Teadaanded Kõue vallavalitsus teavitas lihtkirja teel tabelis 1 toodud asutusi, kuid millegi pärast saatis vallavalitsuse sekretär teate välja ilma puhtal paberil ja ilma kirja numbrita, seega ei ole lisatud. Teade läks välja samal kuju nagu see on Ametlikes Teadaannetes ja ajalehes.

Programmi avalikustamine toimus perioodil 24.03.2008 kuni 07.04.2008. Programmi avalikud arutelud toimusid koos eskiislahenduse tutvustamisega 8. aprillil 2008 Ardu koolimajas ja 10. aprillil 2008 Harmi koolimajas, mõlemal päeval algusega kell 18:30. Avalike arutelude protokollid ja osalejate nimekirjade koopiad on toodud lisa 8.

Programmi avalikustamisel laekus üks kiri RMK-st, vastused kirjale on toodud lisa 5 ja kirja koopia lisa 6. Seisukohtade esitajatele ja ettepaneku tegijale on vastatud 22.04.2008, vastuskirja koopia on lisa 9.

9. Keskkonnamõju strateegilise hindamise ja selle tulemuste avalikustamise ajakava

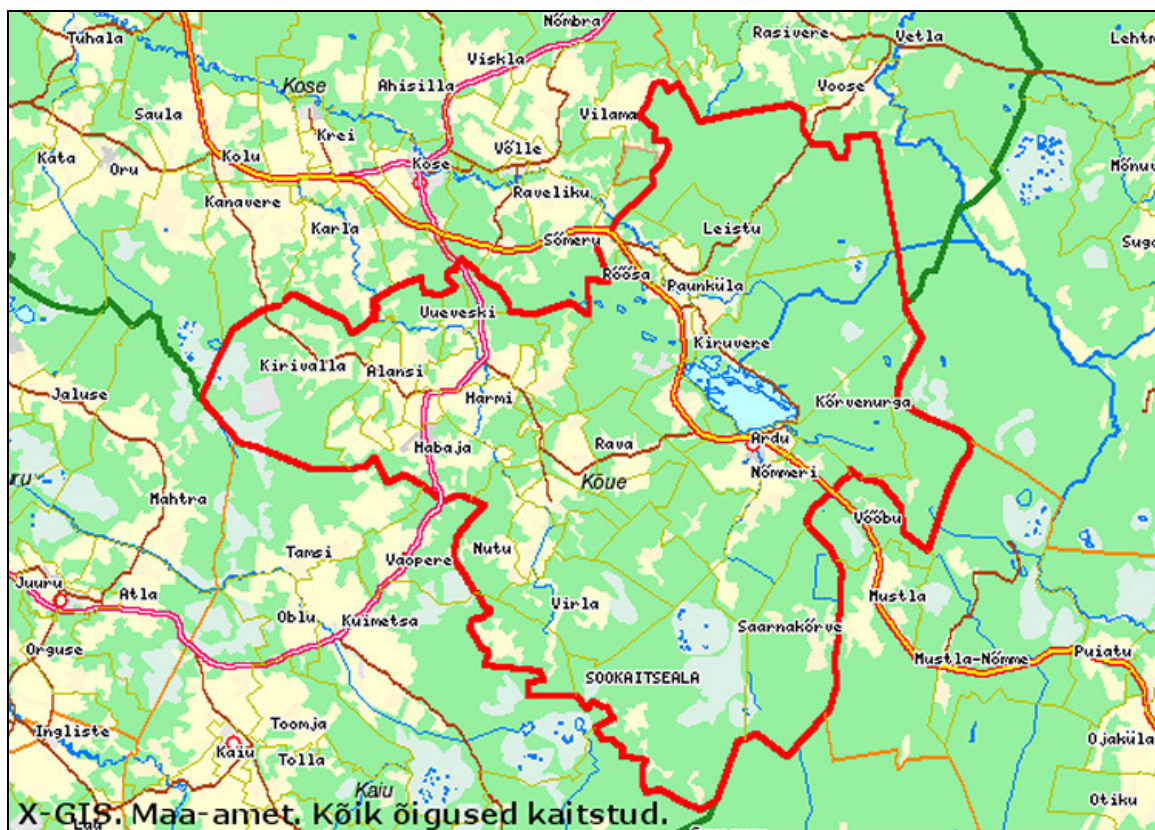
Tabel 2 – KSH ajakava

KSH etapp	Tegevus	Ajakava
KSH algatamine	Kõue Vallavalitsus algatas Kõue üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise	25.01.2007
KSH programmi koostamine	KSH programmi sisu osas seisukohtade küsimine punktis 8 nimetatud asutustelt	21.01.2008 – 21.03.2008
	KSH programmi avalik väljapanek	24.01.2008-06.04.2008
	KSH programmi avaliku arutelu koosolekud	08.04.2008 (Ardu) 10.04.2008 (Harmi)
	KSH programmi täiendamine vastavalt laekunud ettepanekutele, tagasiside andmine laekunud küsimuste kohta	10.05.2008
KSH programmi heakskiitmine	KSH programmi esitamine järelevalvajale heakskiitmiseks	Mai 2008
	Järelevaataja teeb otsuse esitatud KSH programmi heakskiitmisest või heakskiitmata jätmisest	Mai lõpp / juuni lagu 2008
KSH aruande koostamine ja avalikustamine	KSH läbi viimine / aruande koostamine	Juuni - September 2008
	KSH aruande avalik väljapanek	Oktoober 2008
	KSH aruande avalik arutelu	Oktoober /November 2008
	KSH aruande täiendamine vastavalt laekunud ettepanekutele, tagasiside andmine laekunud küsimuste kohta	November 2008
KSH aruande heakskiitmine	KSH aruande esitamine järelevaatajale heakskiitmiseks ja seiremeetmete seadmiseks	Detsember 2008
	Järelevaataja teeb otsuse KSH aruande heakskiitmisest või heakskiitmata jätmisest	Detsember 2008 / Jaanuar 2009
Kõue valla üldplaneeringu kehtestamine	Kõue valla üldplaneeringu kehtestamisest huvirühmade teavitamine	I kvartal 2009

LISAD

1. Kõue valla kaart
2. KSH programmi kohta laekunud seisukohad ja nendega arvestamine
3. Looduskaitsealuste objektide, väärtuslike maastike ning muinsuskaitseobjektide nimekiri
4. Rohevõrgustiku elementide kaart
5. KSH programmi avalikustamisel laekunud ettepanekud, vastuväited ja küsimused
6. Seisukohtade küsimisel ja avalikustamisel laekunud kirjade koopiad
7. Teadete koopiad ajalehes Harjumaa ja elektroonilise väljaandes Ametlikud Teadaanded
8. KSH avalike arutelude (Ardu ja Harmil) protokollid ja osalejate nimekirjad
9. Vastuskirjad seisukohtade ja ettepanekute tegijatele
10. Kõue valla üldplaneeringu lähteülesanne ja KSH algatamisotsus

Lisa 1 – Kõue valla kaart

Lisa 2 – KSH programmi kohta laekunud seisukohad ja nendega arvestamine

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
Sotsiaalministeerium (e-kirjaga 5.03.2008, Ööle Janson, Rahvatervise osak. peaspetsialist)		
Kuna KSH programmis väidetakse, et valla territooriumil on mitmeid potentsiaalseid keskkonnaohtlike objekti, siis leiame, et KSH käigus tuleks hinnata ka potentsiaalsete keskkonnaohtlike objektide mõju inimeste tervisele, heaolule ja ohutusele. Samuti tuleks vajadusel kavandata heastavad meetmed, vähendamaks keskkonnaohtlike objektide negatiivset mõju.	Potentsiaalselt keskkonnaohtlike objektide mõju inimeste tervisele, heaolule ja ohutusele hinnatakse KSH käigus ning vajadusel tuuakse välja ka võimalikud negatiivse mõju leevendusmeetmed. Tulemused kajastuvad KSH aruandes.	Jah
KSH käigus tuleks hinnata ka valda läbiva transpordi poolt tekitatud müra inimeste tervisele ja heaolule.	Kõue vallas on suurimaks liikluse müra allikaks Tallinn-Tartu mnt. Seetõttu pööratakse KSH aruandes müra mõjusid hinnates tähelepanu eelkõige Tallinn-Tartu mnt-le. Juhul, kui üldplaneeringuga nähakse ette veel teisi olulisi transpordimüra allikaid, siis käsitletakse KSH aruandes ka neid. Hetkel on samuti käimas Tallinn-Tartu mnt Kose-Mäo vahelise lõigu projekteerimine ja keskkonnamõju hindamine, mille käigus hinnatakse nimetatud teelõigu rajamise/rekonstrueerimisega kaasnevat keskkonnamõjusid oluliselt detailsemalt. Projekti käiguga saab tutvuda internetis aadressil http://tartutee.ramboll.ee .	Jah
Keskkonnaministeerium (kirjaga 18.03.2008 nr 13-3-1/11856-5)		
Järgnevalt esitame omapoolsed tähelepanekud kõnealuse programmi kohta, millega palume KSH edasistes etappides arvestada. KSH programmi peatükis <i>Mõjutatava keskkonna kirjeldus</i> on jäänud käsitlemata Kõue valla territooriumil paiknevad maardlad. KSH käigus tuleb muuhulgas hinnata planeeringu elluviimisega kaasnevat mõju maardlatele. Maapõueseaduse § 62 kohaselt tuleb maapõue seisundit ja kasutamist mõjutatava tegevuse korraldamisel tagada arvelevõetud maavara ja –varude	KSH käigus hinnatakse hetkeolukorda ja üldplaneeringu kehtestamisega kaasnevat mõju maardlatele. Tulemused kajastuvad KSH aruandes.	Jah

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
kaevandamisväärsena säilitamine ning maavaravarule juurdepääs.		
KSH programmis toodud ja selle tulemuste avalikustamise ajakava tuleb täiendada. Vastavalt KeHJS § 43 peab KSH tulemus kajastuma planeeringus ja selle lõppjärelusega mitteametustamist tuleb põhjendada. Ühtlasi peab planeeringu koostamise korraldaja (Kõue Vallavalitsus) üldplaneeringu kehtestamisest teavitama huvirühmasid ning avalikust vastavalt KeHJS § 44 sätestatud nõuetele. Seega tuleb ajakavasse lisada ka avalikkuse orienteeruv teavitamise aeg.	Vastav punkt KSH ajakavasse lisatud (vt punkt 9)	Jah
Harjumaa Keskkonnateenistus (kirjaga 17.03.2008 nr 30-11-4/11856-4)		
Tutvunud Kõue valla Üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi eelnõuga, esitame järgmised märkused ja ettepanekud programmi koostamise kohta:	Vastused esitatud punktide kaupa:	
1. Esitatud KSH programm eelnõus puuduvad kõik viited Kõue valla üldplaneeringu KSH algatamise ja algatamisest teavitamise kohta. Samuti pole esitatud üldplaneeringu koostamise lähtetingimusi ega üldplaneeringu eskiisi.	Viide KSH algatamise kohta lisati programmi punkti 1. KSH algatamisest teavitatakse koos programmi avalikustamisest teavitamisega. Üldplaneeringu eskiislahendus täieneb pidevalt ja seega ei ole seda programmile lisatud. Eskiislahendusega saab tutvuda KSH programmi ja eskiislahenduse avalikel aruteludel. Leiame, et üldplaneeringu lähteülesanne ei pea olema KSH programmi osa seega programmile seda ei lisa, kuid paneme üldplaneeringu lähteülesande koos välja kodulehele www.keskkonnakorraldus.ee jaotisesse avalikud dokumendid koos KSH programmiga.	Jah
2. Hindamisel käsitleda ka olemasolevat keskkonnaseisundit ning selle parandamise vajadust ja võimalust (näiteks olemasolevate potentsiaalsete keskkonnaohtlike objektide likvideerimine).	Hindamise käigus pööratakse tähelepanu ka olemasolevale Kõue valla keskkonnaseisundile ning otsitakse lahendusi selle parendamiseks. Sisuliselt on ju tegemist 0-alternatiivi hindamisega, mis on KSH läbiviimisele igal juhul kohustuslik alternatiiv.	Jah
3. Juhime Teie tähelepanu karjäärade kasutamise ja sulgemisega kaasnevate keskkonnamõjude leevendamise alternatiivsete variantide väljatöötamise vajalikkusele. KSH programmi käsitletavaks teemaks peab olema ka	Üldplaneeringu mõju karjääradele ning karjäärade mõju keskkonnale hinnatakse KSH käigus. Vastav tegevus sai lisatud ka KSH programmi punkti 4.	Jah

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
rajatavate karjäärde mõju hinnangud keskkonnale.		
4. Eraldi on vaja KSH programmi teemana käsitleda Tallinn-Tartu mnt rekonstrueerimisega kaasnevaid eeldatavaid keskkonnamõjusid.	Tallinn-Tartu mnt rekonstrueerimisega kaasnevaid keskkonnamõjusid käsitletakse KSH aruandes, mitte KSH programmis. Samas hinnatakse Tallinn-Tartu mnt Kose-Mäo vahelise lõigu rajamise / rekonstrueerimisega kaasnevaid mõjusid oluliselt detailsemalt teelõigu eelprojekti keskkonnamõju hindamise käigus.	Jah
5. Lisana koostada looduskaitsealuste objektide, rohevõrgustiku elementide, väärtuslike maastike ning muinsuskaitseobjektide nimekiri.	Kuigi meile ei ole päris selge, millist lisaväärtust nimekirja lisamine programmile annab, lisame nõutud nimekirja. Samas leiame, et tegelik väärtus loetletud objektidest tuleb välja nende andmete esitamisel kaardil, kus on võimalik palju paremini hinnata mõju loetletud aladele. Loetletud objektid kaardil esitame KSH aruandes.	Jah
6. KSH programmi lisada teemana peatükk „Võimalike negatiivsete keskkonnamõjude vältimine ja leevendamine“. Siin analüüsida ja hinnata ka planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevaid keskkonnamõju parimaid võimalikke seiremeetmeid.	Peatüki „Võimalike negatiivsete keskkonnamõjude vältimine ja leevendamine“ lisamine KSH programmi ei ole põhjendatud, sest enne kui on KSH käigus välja selgitatud keskkonnamõjud on vara rääkida võimalikest mõjude vältimise ja leevendamise meetmetest. Küll aga lisatakse vastav peatükk KSH aruandesse. Samas seiremeetmed on üldse eraldi teema ja lisatakse eraldi peatükina KSH aruandesse.	Ei
7. Lisada täiendavalt üldplaneeringu koostamisest huvitatud isikute ja asutuste nimekirja AS Tallinna Vesi.	Lisame AS-i Tallinna Vesi teavitavate asutuste nimekirja ja teavitame neid KSH programmi avalikustamisest.	Jah
Tervisekaitseinspektiooni Tallinna Tervisekaitsetalitus (kirjaga 20.03.2007 nr 1-8.5/447-1)		
Vastuseks Teie päringule Kõue valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise(KSH) programmi kohta teatame, et soovime KSH programmi lülitada järgmist:	Vastused esitatud punktide kaupa:	

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
<p>1. Arvestades valla liiklusskeemi, määrata vallasiseste teede perspektiivsed liiklussagedused ning vastavalt müraproгноosile määrata teekaitsevööndid, kuhu elamute rajamist ei planeerita.</p>	<p>Keskkonnamõju hindaja ülesanne ei ole liiklusproгноoside koostamine. Kui on olemas vastavad algandmed üldplaneeringu koostaja või Kõue vallavalitsuse poolt, siis kasutame neid kindasti müra leviku ja mõju hindamisel. Oluline müra allikas on peamiselt Tallinn-Tartu mnt ja tulevikus ka nimetatud maantee uus trass. Uue trassi müra modelleerimine tehakse Kose-Mäo vahelise eelprojekti keskkonnamõju hindamise käigus (KMH hetkel käimas).</p>	<p>Jah / osaliselt</p>
<p>2. Teeme ettepaneku, et valla funktsionaalsel tzoneerimisel nähakse ette elamumaade ja tootmisterritooriumide või üksikute tootmisobjektide vahele kõrghaljastusega puhveralad.</p>	<p>Ettepanekuga arvestame KSH aruande koostamisel (ettepaneku edastame planeeringu koostajatele). Samas hindame selliste lahenduste vajalikkust sest Kõue valla on tootmisalasad vähe ja valdavalt on hajaasustus. Siiski valla keskustes võib selline lahendus tõesti kasulik olla.</p>	<p>Jah</p>
<p>3. Olemasolevatele välisõhu saasteallikatele teostada keskkonnamõjude hindamine: määrata välisõhku eralduvate saasteainete mõjualad ja müratasemed. Vajadusel keskkonnamõju leevendavate meetmete väljatöötamine.</p>	<p>Esiteks leiame, et üldplaneering ei ole dokument, millega hinnata üksikute saasteallikate keskkonnamõju. Sellisel juhul ei oleks enam tegemist keskkonnamõju strateegilise hindamisega.</p> <p>Teiseks keskkonnamõju hindamine on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse tähenduses tehakse kavandatavatele objektidele. Juba tegutsevate ettevõtete puhul ei oma keskkonnamõju hindamine mingit mõtet ja läheb vastuollu keskkonnamõju hindamise olemusega. Samas loomulikult on võimalik ja tuleb saasteallikatega üldplaneeringus ja selles KSH-s arvestada.</p> <p>Kolmandaks keskkonnalubade infosüsteemi (KLIS) alusel ei ole Kõue valas väljastatud ühtegi välisõhu</p>	<p>Ei / osaliselt</p>

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
	<p>saasteluba. Siiski üle küsides Harjumaa Keskkonnateenistusest selgus, et Kõue vallas on siiski väljastatud kolm välisõhu saasteluba. Need paigsed saasteallikaid leiavad käsitlust KSH aruandes.</p> <p>Kui selgub, et õhuheitemete või müra seoses avaldub kusagil oluline keskkonnamõju, siis pakume välja leevendavad meetmed reaalsete võimaluste piires.</p>	
4. Sooviksime teada mürasituatsiooni Kõue vallas.	Kõue mürasituatsiooni hinnatakse KSH käigus. Tulemused kajastuvad KSH aruandes.	Jah
Muinsuskaitseamet (kirjaga 07.03.2008 nr 627)		
Muinsuskaitseamet juhib tähelepanu järgmistele analüüsimist vajavatele teemadele ja vajadusele hinnata planeeringu elluviimisega kaasneva võivaid mõjusid:	Vastused allpool, vastavat kirjas olnud punktidele	
<p>1. Erinevate ajaperioodide kultuuripärandi kihistused ja nende väärtus.</p> <p>Kõue valla maid on inimesed asustanud väga pikka aega, sellest annavad tunnistust Ardu küla venekirveste kultuuri kalmistu, Paunküla peitleiud, mõisakompleksid. Kõikidest ajalooajalooperioodidest on inimtegevuse jälgi maastikus. Uued elu- ja tootmisviisid on kaasa toonud ainelise keskkonna teisenemise. Loodus- ja kultuuripärandi hoidmise eesmärkidest lähtudes on vallas otstarbekas luua miljööväärtuslike alade võrk, kus kehtivad piirangud majandustegevuseks ja uute elamualade tekkeks aga kus väärtustatakse ajalooliselt kujunenud asustusstruktuuri ja maa-arhitektuuri.</p>	Seisukohad edastatakse planeeringu koostajatele. Miljööväärtuslike alade määratlemisest on ka enne planeeringu avalikel töökoosolekutel juttu olnud ja ka kohalikud elanikud on selliste alade vastu huvi tundnud, seega võtame Teie ettepaneku arvesse. Miljööväärtuslikud alad määratletakse, sh võimalikud piirangud nendel aladel, arutatakse läbi Vallavalitsuse ja kohalike elanike ning teiste huvipooltega ning seejärel kantakse kaardile.	Jah
<p>2. Määratleda olemasolevad ja potentsiaalsed miljööväärtuslikud alad.</p>	Võtame teie põhjalikke soovitusi arvesse planeeringu koostamisel ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel. Täpsem lahendus selgub edaspidi ja seda	Jah

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
<p>Väärtuskriteeriumiteks võivad olla nii tüüpilisus kui ebatüüpilisus. Miljööväärtuslike hoonestusaladele, väärtuslikele põllumaadele, parkidele, haljasaladele, maastikele, maastiku üksikelementidele ja looduskooslustele on vajalik kaitse- ja kasutamistingimuste seadmine.</p> <p>Soovitame määrata külamiljöö alad, mille terviklik traditsiooniline taluarhitektuur ja külamaastikud kuuluvad säilitamisele, samuti teedevõrk, sillad, hoonestusviis ja omanäoline arhitektuur. Säilitada piirkonna ajalugu kajastavat asustusviisi (külad või osa külast). Näiteks Nõmmeri küla, Kõue Rahvamaja ümbrus.</p> <p>Miljööalade kaitse- ja kasutustingimustele vastavalt kavandatakse hooned. Uushoonestuse puhul kasutatakse varasemate hoonete asukohti. Ehitamisel soovitame lähtuda traditsioonilisest külamiljööst ja ehitusviisidest (kelpkatus, viilkatus, katusekate traditsioonilistest materjalidest). Piirded püstitatakse lähtuvalt ajaloolisest traditsioonist, vältides kõrgeid müüre, kivipostidega sepisaedu.</p> <p>Maa-arhitektuuri näideteks on Ojasoo mõisakompleks, Ardu meierei, Äksi meierei, Äksi rahvamaja, Paunküla, Harmi, Kõue-Triigi ja Habaja mõisakompleksid jt.</p> <p>Vältida uushoonestust miljööala piires. Olemasoleva hoonestuse asendamist kaaluda igal üksikjuhtumil eraldi. Asendamise korral võtta aluseks varasemad mahud ja asetused, lähtuda ansambli iseloomulikust hoonestuse tüübist. Vältida mõisakompleksi tükeldamist piiretega, eriti härrastemaja ümbruses. Säilitada mõisakompleksi vaadeldavus.</p> <p>Maa-arhitektuuri seisukohalt väärtuslike hoonete korrastamisel lähtuda</p>	<p>kajastatakse ka KSH aruandes.</p>	

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
<p>ajaloolisest hoonekehandist, kasutada ajastule iseloomulikke arhitektuurseid võtteid, materjale ja detaile.</p> <p>Vältida väljast soojustamist ja tänapäevaste mineraalkrohvide kasutamist. Kõikide kõrvalhoonete puhul on soovitatav ajaloolise materjali eksponeerimine.</p> <p>Hoonete kohandamisel uute funktsioonide jaoks pidada esmaseks ajaloolist kehandit, millele lisada avad, detailid jm minimalistlikus stiilis, mis jätavad arusaadavaks hoone algse majandusfunktsiooni.</p> <p>Hilisemad lisandused peavad eristuma.</p> <p>Kaitsevööndisse kuuluvate hoonete puhul (nt Habaja mõisakompleksi naabruses) vältida imiteerivaid materjale (plastik), kasutada traditsioonilisi ja naturaalseid materjale</p>		
<p>3. Ajalooliselt väärtuslikud objektid (sh hooned, monumendid, sillad, teed, tähised jne) ja nende säilimiseks vajalike tingimuste seadmine. Rehemajad on meie arhitektuuripärandi kõige unikaalsem osa, mis samas on minetanud oma algse funktsiooni. Rehemajad tuleb säilitada eksponeerides algupärast ideed, vormi ja detaile. 1950.-60.aastate asula väljaehitamise aluseks oli linnalaadse aleviku kontseptsioon, mille näiteks on Ardu. Nõukogudeaegsed ainuprojektid väärivad säilitamist nt Habaja „Fresko“ baar.</p>	<p>Võimalusel määratletakse ajalooliselt väärtuslikud objektid, mille säilitamiseks seatakse tingimused planeerimisseadusest tuleneva pädevuse piires. Keskkonnamõju strateegiline hindamine käsitleb üldplaneeringu ellurakendumisel kaasnevat mõju ajalooliselt väärtuslikele objektidele.</p>	<p>Jah</p>
<p>4. Maastikupildi säilitamine, sealhulgas vaated kultuurilooliselt olulistele objektidele, vaatekoridoride määratlemine. Maastikuilme säilitamisel tuleb otsustada, kas soovitakse alal hoida neid protsesse, mis maastiku omanäoliseks on kujundanud, või taastada ja säilitada seisundit, s.t maastikuilmet</p>	<p>Maastikupildi säilitamise peamise vahendina näeme ette peamiselt miljööväärtuslike alade loomist ja igale alale eraldi (või grupiti) tingimuste seadmist. Vajadusel ja planeerimisseadusest tulenevaid võimalusi kasutades võidakse seada piiranguid ka üksikobjektide kaitseks.</p>	<p>Jah</p>

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
<p>mingist kindlast ajaperioodist. Ajalooline asustumuster on Kõue valla mitmes piirkonnas säilinud. Külasid, mis on säilitanud oma sajandivanuse, mingile ajastule tüüpilise struktuuri ja ilme, tuleb säilitada.</p>		
<p>5. Arheoloogiliselt väärtuslikud alad Kõue vallas on arheoloogiamälestisena kaitse all 16 asulakohta, 11 kalmistut, 2 kivikalmet, 4 kultusekivi ja 3 ohverdamiskohta. Mälestisi on peaaegu ühtlaselt üle valla territooriumi. Asustuse ajalugu vallas ulatub juba kiviaega. Tolleaegseid asulakohti pole küll Kõue ümbruses õnnestunud tuvastada, kuid see-eest on Ardust leitud Eesti ajaloo seisukohast väga oluline kiviaegne kalmistu. Enamus arheoloogilistest asulakohtadest Kõue vallas paiknevad praeguste külade tuumikus, andes märku paiksete külade väga pikast ajaloost. Osa leitud asulakohti, ja palju veel leidmata kohti, on aga praegusest asustusest eemal. Asulate maha jätmine võib olla seotud ajaloos ette tulevate väga erinevate asjaoludega – tegemist võib olla sõja tagajärjel tühjaks jäänud aladega, aga põhjuseks võis olla ka maakasutuse või omandisuhete muutumine või teisenenud loodusoludest. Maa-alused kalmistud paiknevad enamasti kõrgematel liivastel küngastel. Nende puhul on läbi aegade säilinud ka rahvapärimust, peamiselt toponüümika näol. Sellised kalmistud võivad tegelikult pärineda väga erinevatest ajaperioodidest, ka matmistraditsioonid on olnud erinevad - neisse on võidud matta põletatult või põletamata. Osa kaitsealustest kalmistutest on ka keskaegsed külakalmed, kuhu</p>	<p>Arheoloogilised väärtuslikud alad kantakse kaardile ja üldplaneeringu elluviimisest tulenevat mõju nende käsitletakse KSH käigus.</p>	<p>Jah</p>

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
<p>matmine lõplikult võis lõppeda alles 18. sajandi teisel poolel.</p> <p>Kivikalmete rajamise traditsioon sai Eesti alal alguse pronksiajal ja kestis kuni muinasaja lõpuni 13. sajandil. Kividest rajatud kalmete ehitus, matmisviis ja erinevate kalmevormide levik muutus aegade jooksul - kalmerajatised võivad olla ümara või nelinurkse põhiplaaniga, sisaldada eraldi kividest laotud keskset kirstu või mitte, omada kõrgemat või madalamat kivikuhjatist. Surnuid on kivikalmetesse maetud põletamata ja põletatult, samuti võib olla toimunud mitmeid ümbermatmisi. Surnutele on kivikalmetesse aegade jooksul kaasa pandud erinevaid asju, vahel rohkem, vahel vähem.</p> <p>Kultusekivi (tänapäevane termin teaduskirjanduses: lohukivi) on kivi, millesse on tehtud üks või mitu peamiselt ümmargust (harvem ovaalset) lohku. Lohkude läbimõõt on tavaliselt 3-10 cm, sügavus 0,5-5 cm. Lohkude põhi on enamasti kausikujuliselt kumer. Ümmarguste lohkude tegemine kividesse ja kaljudesse on kultuurinähtus, mis on tuntud üle maailma. Meie lähinaabruses (Skandinaavias) hakati lohke kaljudesse tegema juba neoliitikumis, peamiselt siiski koos kaljujooniste tegemisega pronksiajal. Eestis teatakse lohukive praegu umbes 1750. Lohukive on peetud Eestis pronksiaegseks kultuurinähtuseks (1800-500 a. eKr), kuna neid on leitud peamiselt samadelt aladelt kui pronksiaegsete inimeste matmispaiku – kivikirstkalmeid. Teiste muinasaegsete mälestiseliikidega sellist sidet pole võimalik leida. Lohkude tegemist kivisse seostatakse viljakusekultusega, kuna kivid paiknevad toonasele maaviljelusele sobilikes piirkondades. Nii kalmed kui ka lohukivid on pigem asunud asulatest eemal, oletuslikult kogukonnale kuuluvate avatud maastike – põllumaade äärealadel või</p>		

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
<p>kogukondade vahelistel „piirialadel”.</p> <p>Ohverdamiskohad, hiied, paiknevad maastikul väga erinevates kohtades - näiteks silmapaistvatel looduslikel kohtadel, muinasaja lõpu asustusele lähedastes, kuid maastikuliselt tagasihoidlikes paikades või siis päris asustusest eemal üksildastes kohtades, nt soosaartel. Looduslike pühapaikade täpsem ajaline määratlemine on keeruline, kuna enamasti puudub neis kohtades tänapäevaste arheoloogiliste meetoditega uuritav substants, samas näitab nende kohtade erilisust kultuuripärandi seas see, et nende kohta on väga palju talletatud rahvapärimsuslikke teateid.</p> <p>Kindlasti on vallas veel palju avastamata muistiseid, mistõttu tuleb uute teede-trasside ning majade ehitamisel olla tähelepanelik ning arvestada kultuuriväärtusega leidude ilmsikstuleku võimalusega. Muinsuskaitseesadusest tulenevalt peab leidja leiu jätma leiukohta ning teatama sellest Muinsuskaitseametile (Muinsuskaitseesadus § 30-33).</p> <p>Mälestised on nii teadusliku info kandjad kui ka maastiku ajalise mitmekihilisuse näitajad. Maastikus esile tõstetuna oleksid nad identiteedi loojad ning samas külalistele head pidepunktid paikkonna ajaloo mõistmisel. Samas pole Kõue valla arheoloogiamälestised visuaalselt eriti arusaadavad – ei ole linnamägesid ega kuigi palju kivikalmeid. Enamasti peab lihtsalt teadma, et selles või teises piirkonnas on säilinud asula kultuurikiht või vana kalmistu, mille uurimisel võib saada olulist teavet paikkonna ja seeläbi ka kogu eesti ajaloo kohta.</p> <p>Tulevikus võiks iga mälestise juures olla tutvustav infotahvel mälestise ja tema lähiümbruse kohta vastaval ajaperioodil. Viitade ja kaartide abil</p>		

Seisukohad	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
saaks koostada huvitava ja hariva turismiraja, mille läbinuna tuntaks Kõue valla ajalugu alates kiviajast kuni tänapäevani.		

Lisa 3. Looduskaitsealuste objektide, väärtuslike maastike ning muinsuskaitseobjektide nimekiri

Tabel 3.1 – Kõue vallas asuvate muinsuskaitseobjektide nimekiri

Registri number	Nimi	Asukoht
Arheoloogiamälestised		
18553	Ohverdamiskoht "Hiiepajuauk"	Kõue küla
18554	Asulakoht	Leistu küla
18555	Kivikalme "Kabelimägi"	Laane küla
18556	Kivikalme "Surnumägi"	Leistu küla
18557	Kalmistu "Surnumägi"	Nõmmeri küla (end. Saueaugu)
18558	Ohverdamiskoht "Hiiemägi"	Nõmmeri küla (end. Saueaugu)
18559	Asulakoht	Paunküla küla
18560	Asulakoht	Paunküla küla
18561	Asulakoht	Paunküla küla (end. Puusepa)
18562	Kalmistu "Surnumägi"	Paunküla küla
18563	Asulakoht	Rava küla (Silmsi)
18564	Kalmistu "Kääbastemägi"	Rava küla
18565	Kalmistu "Risumägi"	Rava küla (Silmsi)
18566	Kultusekivi	Uueveski küla (end. Lõõka)
18567	Asulakoht	Virla küla
18568	Asulakoht	Virla küla (end. Aela)
18569	Kalmistu "Kabelimägi"	Virla küla
18570	Kalmistu "Kabelimägi"	Virla küla (end. Aela)
18544	Kultusekivi	Harmi küla (Äksi)
18545	Asulakoht	Kirivalla küla
18548	Kalmistu	Kiruvere küla
18549	Asulakoht	Kõue küla
18537	Asulakoht	Alansi küla
18538	Asulakoht	Ardu küla
18539	Kalmistu "Surnumägi"	Ardu küla
18540	Kiviaja kalmistu	Ardu küla
18541	Kultusekivi	Ardu küla
18542	Kultusekivi	Ardu küla
18543	Asulakoht	Harmi küla
18546	Asulakoht	Kiruvere küla
18547	Asulakoht	Kiruvere küla
18550	Asulakoht	Kõue küla (end. Pala)
18551	Kalmistu "Kääbastemägi"	Kõue küla (end. Pala)
18552	Ohverdamiskoht	Kõue küla (end. Pala)
27555	Kultusekivi	Kirivalla küla
27556	Kultusekivi	Habajä küla
27591	Alansi II asulakoht	Kirivalla küla

Registri number	Nimi	Asukoht
27895	Kalme	Alansi küla
Ajaloomälestised		
27088	Vabadussõja Ardu lahingu mälestussammas	Ardu küla
6	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Rava küla
Arhitektuurimälestised		
2816	Habaja mõisa peahoone 18.-20.saj.	Habaja küla
2817	Habaja mõisa park, 18.-20.saj.	Habaja küla
2818	Habaja mõisa karjakastell, 19.-20.saj.	Habaja küla
2819	Habaja mõisa viinaait, 19.-20.saj.	Habaja küla
2820	Habaja mõisa viinavabrik, 19.-20.saj.	Habaja küla
2821	Habaja mõisa tuuleveski, 19.-20.saj.	Habaja küla
2822	Habaja mõisa värkstuba, 19.-20.saj.	Habaja küla
2823	Habaja mõisa kivist töölistemaja, 19.-20.saj.	Habaja küla
2824	Habaja mõisa puust töölistemaja, 19.-20.saj.	Habaja küla
2825	Habaja mõisa riistakuur, 19.-20.saj.	Habaja küla
2826	Habaja mõisa tõllakuur, 19.-20.saj.	Habaja küla
2827	Habaja mõisa aitkuivati, 19.-20.saj.	Habaja küla
2828	Habaja mõisa tall, 19.-20.saj.	Habaja küla
2829	Habaja mõisa kelder, 19.-20.saj.	Habaja küla
2830	Kõue-Triigi mõisa peahoone, 18.saj.	Triigi küla
2831	Kõue-Triigi mõisa park, 18.-20.saj.	Triigi küla
2832	Kõue-Triigi mõisa valitsejamaja, 18.-20.saj.	Triigi küla
2833	Kõue-Triigi mõisa aitkuivati, 18.-20.saj.	Triigi küla
2834	Kõue-Triigi mõisa tall-tõllakuur, 18.-20.saj.	Triigi küla
2835	Kõue-Triigi mõisa tööhobuste tall, 18.-20.saj.	Triigi küla
2836	Kõue-Triigi mõisa kelder, 18.-20. saj.	Triigi küla
2837	Kõue-Triigi mõisa rehi, 18.-20.saj.	Triigi küla
2838	Kõue-Triigi mõisa ait, 18.-20.saj.	Triigi küla
2839	Kõue-Triigi mõisa saun, 18.-20.saj.	Triigi küla

Allikas: Muinsuskaitseamet

Tabel 3.2 – Kõue valla territooriumil elavad kaitsealused loomad, taimed ja seened

Kaitsealused loomad
I kategooria kaitsealused loomad
Aquila chrysaetos (kaljukotkas)
Ciconia nigra (must-toonekurg)
Aquila chrysaetos (kaljukotkas)
II kategooria kaitsealused loomad
Tetrao urogallus (metsis)
Chiroptera (nahkhiir)
Eptesicus nilssonii (põhja-nahkhiir)
Eptesicus nilssonii (põhja-nahkhiir)
III kategooria kaitsealused loomad
Cobitis taenia (hink)

Kaitsealused taimed
II kategooria kaitsealused taimed
Corallorhiza trifida (koralljuur, kõdu-)
Cypripedium calceolus (kuldking, kaunis)
Dactylorhiza russowii (sõrmkäpp, Russowi)
Hammarbya paludosa (Malaxis paludosa) (sookäpp)
Helichrysum arenarium (käokuld, harilik)
Liparis loeselii (hiilakas, soo-)
Listera cordata (käopõll, väike)
Malaxis monophyllos (soovalk, ainulehine)
Ophrys insectifera (kärbesõis)
Oxytropis pilosa (lipphernes, karvane)
Pulsatilla patens (karukell, palu-)
III kategooria kaitsealused taimed
Cladium mariscus (mõõkrohi, lääne-)
Dactylorhiza baltica (sõrmkäpp, balti)
Dactylorhiza fuchsii (sõrmkäpp, võõthuul-)
Dactylorhiza incarnata (sõrmkäpp, kahkjaspunane)
Dactylorhiza maculata (sõrmkäpp, kuradi-)
Diphasiastrum complanatum (vareskold, mets-)
Epipactis atrorubens (neiuvaip, tumepunane)
Epipactis helleborine (neiuvaip, laialehine)
Epipactis palustris (neiuvaip, soo-)
Gymnadenia conopsea (käoraamat, harilik)
Huperzia selago (ungrukold, harilik)
Listera ovata (käopõll, suur)
Neottia nidus-avis (pesajuur, pruunikas)
Nymphaea alba (vesiroos, valge)
Platanthera bifolia (käokeel, kahelehine)
Pulsatilla pratensis (karukell, aas-)
Saussurea alpina subsp. esthonica (soojumikas, eesti)
Viola uliginosa (kannike, lodu-)
Kaitsealused seened
I kategooria kaitsealused seened
Sarcosoma globosum (limatünnik)

Allikas: "EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister): KeM Info- ja Tehnokeskus".

Tabel 3.3 – Kõue valla väärtuslikud maastikud

Nimetus	Registri number	Kommentaar
Paunküla	30	
Voose	29	Jääb enamuses Anija valda

Allikas: Harju maakonna teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“

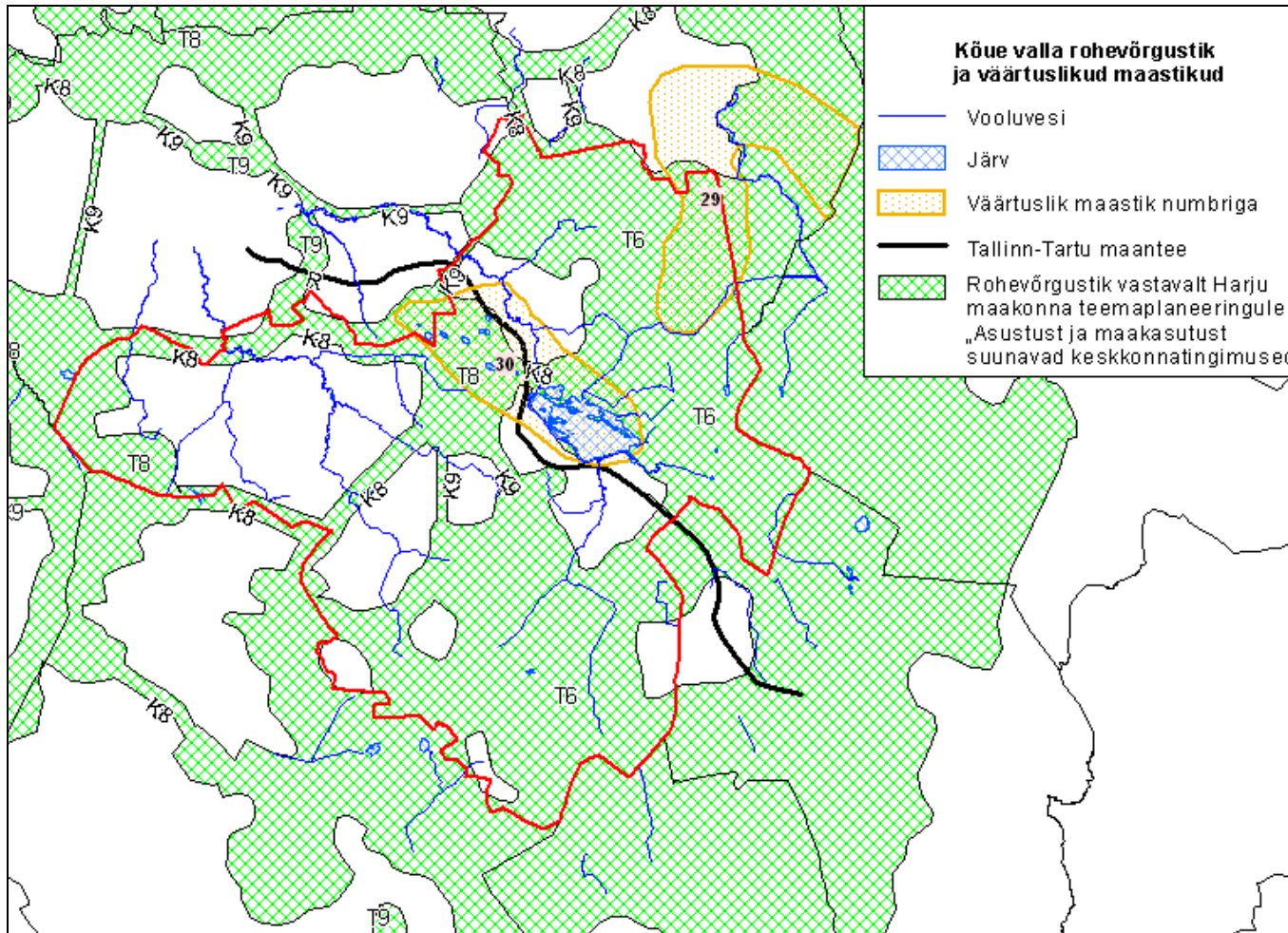

Tabel 3.4 – Kõue valla kaitsealused üksikobjektid

Nimi	Asukoht
Ojasoo lehis	Ojasoo küla
Äksi rändrahn	Äksi küla

Allikas: "EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister): KeM Info- ja Tehnokeskus".

Lisa 4. Kõue valla rohevõrgustiku kaart

Kaart 4.1. Rohevõrgustik kõue vallas.

Allikas: Harju maakonna teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“

Lisa 5. KSH programmi avalikustamisel laekunud ettepanekud, vastuväited ja küsimused

Ettepanek/vastuväide/küsimus	Vastus / põhjendus	Arvesse võtmine / Küsimusele vastamine
RMK (kirjaga 01.04.2008 nr 9-25/575)		
Käesolevaga esitame Riigimetsa Majandamise Keskuse seisukoha ja ettepanekud Kõue valla üldplaneeringu kohta:		
<p>P2 "Mõjutatava keskkonna kirjeldus": <i>Metsad, sood ja rabad katavad 78% vallas. Valda jääb mitmeid kaitsealasid, nende hulgas ka Paunküla, Kõrvemaa ja Mahtra maastikukaitsealad, Laukesoo looduskaitseala jt. Nimetatud kaitsealad on enamjaolt ka Natura 2000 alad. Hulgaliselt on ka vääriselupaikasid, ajaloo-, arheoloogia- ja kultuurimälestisi. Lisaks on vallas läbi viidud mitmeid Natura inventuure, mis annab tunnistust piirkonna looduse kõrgest väärtusest.</i></p> <p>Lisaks on Harjumaal, sh ka Kõue vallas läbiviidud pärandkultuuri objektide inventuur, mille andmed on kättesaadavad Maa-ameti kodulehel www.maaamet.ee ja täiendav info Kõue valla inventeerijalt Mehis Maipuult mehism@emkk.ee. Arvestades Kõue valla kõrget metsasust ja pärandkultuuri objektide paiknemist valdavalt metsamaal, soovitame p 4 "Strateegilise planeerimisdokumendi tegevuste elluviimisega" eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju hindamist laiendada ka pärandkultuuri valdkonnale.</p>	<p>Võtame arvesse pärandkultuuri objektide inventuuri tulemusi ja vajadusel konsulteerime inventuuri teostajaga. Käsitleme pärandkultuuri objektide teemat kas koos miljööväärtuslike aladega või eraldi punktina.</p>	<p>Jah</p>
<p>RMK on riigitulundusasutus, kelle põhiülesandeks on Keskkonnaministeeriumi valitsetava riigimetsa majandamine. RMK majandatava metsa suhtes kohaldatakse eelkõige metsaseadust ja selle alusel antud õigusakte. Metsaseadus määrab muu hulgas ka metsa metsakategooriad ja metsa kasutamise eesmärgid sõltuvalt metsakategooriast. Teeme ettepaneku valla üldplaneeringuga mitte kehtestada kinnisasjade omanikele või valdajatele lisaks seaduses sätestatule täiendavaid piiranguid ja kitsendusi.</p> <p>Täname Teid, et võimaldasite esitada meil oma seisukohad ja ettepanekud.</p>	<p>Hetkeseisuga kitsendusi ette ei nähta, kuid täiendavate kitsenduste seadmine selgub KSH tulemusel ja programmi koostamise ajal on veel vara öelda, kas täiendavaid kitsendusi on vajalik seada. Kui peaks oleva vaja seada piiranguid, siis tuuakse need välja KSH aruandes.</p>	<p>Vastatud, arvestamine selgub KSH aruande valmimisel</p>